

भाषा पायाभूत पूरक पुस्तिका भाग - १

इयत्ता - ७ वी व ८ वी

नाव : _____

इयत्ता : _____

शाळा : _____

पूरक पुस्तिकेबाबत

- निपूण भारत मिशनमध्ये निर्देशित पायाभूत साक्षरते संदर्भात केलेल्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार या पुस्तिकांमध्ये सराव उपलब्ध करून देण्यात आलेला आहे.
- पूरक पुस्तिका - 1 आणि 2 मध्ये वाचन, लेखन आणि आकलनाच्या दैनंदिन सरावासाठी उपक्रम दिले आहेत जे टप्प्याटप्प्याने जात आहेत.
- असे उपक्रम देखील आहेत जे विद्यार्थ्यांना इयत्ता निहाय स्तरावरील पाठ्यपुस्तिकांमध्ये वापरल्या जाणाऱ्या शब्दांशी परिचित होण्यास मदत करतात.
- इयत्ता निहाय स्तरावरील पाठ्यपुस्तिकातील विज्ञान आणि गणित विषयांतील शब्द परिचित करण्यासाठी वाचन आणि लेखनाचे उपक्रम दिले आहेत. हे लक्षात घेऊन केले गेले की तांत्रिक संज्ञांशी आधीच परिचित असणे विविध विषयांच्या दृष्टाने चांगल्या प्रकारे शिकण्यास मदत करेल.
- या पुस्तिकेमध्ये रिकामी पाने दिलेली आहे. वर्गशिक्षक या जागेचा वापर अनुलेखन सरावासाठी करू शकतात.

महत्वपूर्ण सूचना

1. विद्यार्थ्यांनी दररोज किमान एक पानाचा सराव करावा.
2. विद्यार्थ्यांनी वाचन सराव करत असताना आपले शिक्षक, पालक किंवा सहाध्यायी गटातील सदस्य यांच्या समोर मोठ्याने वाचून करावा. वाचनातील चुका समजावून घेवून त्या दुरुस्त करण्यावर भर द्यावा. लिहिताना वाचन करून लिहिणे हे देखील फायदेशीर ठरेल.
3. विद्यार्थी आवश्यक असेल त्या ठिकाणी आपल्या शिक्षकांची, पालकांची किंवा सहाध्यायी गटांतील सदस्यांची मदत घेवू शकतात.
4. विद्यार्थ्यांनी तीन महिन्यांमध्ये ही पूरक पुस्तिका पूर्ण करणे अपेक्षित आहे.

“आम्ही ही पुस्तिका निर्माण करत असताना आशया संदर्भातील त्रुटी आणि टंकलेखनातील त्रुटी कमी करण्याचे सर्व प्रयत्न केले आहेत. तथापि, तुम्हाला काही चूक आढळल्यास किंवा या पुस्तिकांची उपयोगिता सुधारण्यासाठी आपल्या काही सूचना असल्यास, कृपया संपर्क साधावा. आपण आपल्या सूचना आम्हाला खालील ई-मेल आयडीवर पाठवू शकता.”

feedback@sikshana.org

दिनांक : ___ / ___ / ___

अनुक्रमणिका

अनु क्र.	घटक	पान.क्र.
1.	विज्ञानात वापरलेले शब्द	1, 5, 9, 13, 17, 21, 25, 29, 33, 37
2.	गणितात वापरलेले शब्द	2, 6, 10, 14, 18, 22, 26, 30, 34, 38
3.	गोष्टी आणि त्यावर आधारित उपक्रम	3, 4, 7, 8, 11, 12, 15, 16, 19, 20, 23, 24, 27, 28, 31, 32, 35, 36, 39, 40

दिनांक : ___ / ___ / ___

खालील शब्द दोनदा वाच आणि दोनदा लिही.

विविधरंगी फुले	_____	_____
पृथ्वीवर	_____	_____
सजीवसृष्टी	_____	_____
वाळवंटी प्रदेश	_____	_____
बर्फाळ प्रदेश	_____	_____
अपृष्ठवंशीय	_____	_____
सजीवांमध्ये विविधता	_____	_____
काश्मीर व राजस्थान	_____	_____
हिमप्रदेश	_____	_____
अनुकूलन	_____	_____
शरीराच्या अवयवांमध्ये	_____	_____
जाडसर कंद	_____	_____
पाण्याच्या तळाशी	_____	_____
वेगवान प्रवाह	_____	_____
पातळ थर	_____	_____

खाली आणखी काही शब्द दिले आहेत. ते शब्द वाच आणि तुझ्या वहीमध्ये लिहिण्याचा सराव कर.

पानांचे देठ	पानांच्या अभावामुळे	शंकूच्या आकारामुळे	विषुववृत्तीय प्रदेश	रसवाहिण्या
पाण्याचा प्रवाह	वनस्पतींची मुळे	वेलींच्या खोडांवर	कुरणे	पोषकद्रव्ये
प्लॅस्टिकच्या पिशव्या	वाफेच्या रुपात	खोडांचे अनुकूलन	तुमच्या सभोवताली	पिष्टमय अन्नपदार्थ
निवडुंग	काट्यांमध्ये रुपांतर	खुरटी झुडपे	अन्नग्रहण	बुरशीमध्ये हरितद्रव्ये
पाणी व अन्न	सूचीपर्णी वृक्ष	जमिनीची धूप	स्थिर व स्वयंपोशी	नायट्रोजनची कमतरता
पदार्थाचा जाड थर	फाट्यांची रचना	दाट जंगल	अमरवेली सारख्या	किटकांचे भक्षण
प्रकाश संश्लेषण	जाड सालीमुळे	डोंगर उतारावर	खोडांचे जाळे	किटकांना आकर्षित

दिनांक : ___ / ___ / ___

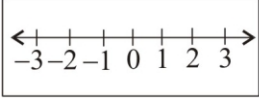
खाली दिलेल्या आकृतीचे निरीक्षण कर. दोनदा वाच आणि दोनदा लिही.

0	1	
85		6
	15	
2		
1000	120	

पूर्ण संख्या

-4	3	
1	0	-12
108	-352	
1000	42	

पूर्णांक संख्या

संख्यारेषा

0, 1, 2, 3.....

धन पूर्णांक

-10, -9, -8,.....

ऋण पूर्णांक

15 + 18

धन पूर्णांकांची बेरीज

$(-15) + (-3)$

ऋण पूर्णांक संख्यांची बेरीज

-2, -4, -6, -8

संख्यांचा क्रम

$a + (-a) = 0$

बेरीज व्यस्त संख्या

$(+4) \times (+5)$
 $= (+20)$

धन पूर्णांक संख्यांचा गुणाकार

$a + b = b + a$

क्रमविनिमेय नियम यांची बेरीज

$a + 0 = a$

बेरीज नित्य समानता

$a + [b + c]$
 $= [a + b] + c$

बेरजेचा सहाय्यक गुणधर्म

पूर्णांक + पूर्णांक = पूर्णांक

बेरजेचा संवृत्तता गुणधर्म

एके काळी एका घनदाट जंगलात शेरू नावाचा भयंकर वाघ राहत होता. जंगलातील सर्व प्राण्यांना त्याची भीती वाटत होती आणि कोणीही त्याचा रस्ता ओलांडण्याची हिंमत करत नव्हते. एके दिवशी शेरूला खूप भूक लागली आणि त्याने त्याच्या अन्नाची शिकार करण्याचा निर्णय घेतला. तो तासनतास चालला, पण त्याला खायला काही मिळालं नाही. तो भटकत असताना त्याला एक ससा त्याच्या दिशेने धावत येताना दिसला. ससा धडधडत होता आणि घाबरलेला दिसत होता. शेरूला वाटले की त्याला आपले भक्ष्य सापडले आहे आणि त्याने सशावर हल्ला केला, परंतु ससा तत्पर होता आणि त्याने त्याचा हल्ला टाळला.

वरील गोष्ट वाचून रिकाम्या जागा भर.

1. एका घनदाट जंगलात शेरू नावाचा भयंकर ----- राहत होता.
2. एके दिवशी शेरूला खूप ----- लागली.
3. जंगलातील सर्व प्राण्यांना त्याची ----- वाटत होती.
4. शेरूला वाटले की त्याला आपले ----- सापडले आहे.
5. ----- अन्नाची शिकार करण्याचा निर्णय घेतला.

पालक/शिक्षकांचा अभिप्राय:

पालक/शिक्षकांची स्वाक्षरी

दिनांक : ____ / ____ / ____

खाली दिलेल्या शब्दांचे समानार्थी शब्द जुळव आणि ते लिही.

शब्द	समानार्थी शब्द
जंगल	खाण्याची इच्छा
प्राणी	पारध
घनदाट	दिन
भुक	भितीदायक
शिकार	पशु
निर्णय	अरण्य
दिवस	घनगर्द
भयंकर	चढाई
हल्ला	आहार
भक्ष्य	निश्चय

वर दिलेल्या गोष्टीमधून यमक जुळणारे शब्द लिही.

_____	_____
जंगल - दंगल	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

दिनांक : ___ / ___ / ___

खालील शब्द दोनदा वाच आणि दोनदा लिही.

रुजणाच्या बीजातील	_____	_____
जमिनीच्या वर	_____	_____
वाढणाऱ्या अंकुरापासून	_____	_____
दोन पेरांतील	_____	_____
खोडाच्या अग्रभागाला	_____	_____
एक फांदी	_____	_____
पेराच्या जागी	_____	_____
पानाच्या टोकाला	_____	_____
पानाचा पसरट भाग	_____	_____
पर्णधारा	_____	_____
गोलाकार	_____	_____
संयुक्त पान	_____	_____
खंडित किंवा दंतेरी	_____	_____
पर्णतलापाशी	_____	_____
शिरेभोवती	_____	_____
मध्यशीर	_____	_____

खाली आणखी काही शब्द दिले आहेत. ते शब्द वाच आणि तुझ्या वहीमध्ये लिहिण्याचा सराव कर.

कोथिंबिर	समांतर	पुष्पाधार	कुक्षीपासून देठापर्यंत	शेंगदाणा
वर्तुळाकार	विभागलेल्या	कळी अवस्थेत	स्त्रीकेसराचा	गराची व बीयांची रचना
तरफदार	उपशिरा	पसरट व फुगीर	परागीभवन	काजूसारख्या
मधोमध	पिंपळाचे पर्णपत्र	फुलाच्या पाकळ्या	बीजांडांचे फलन	बी चे दोन समान भाग
जाड शीर	परागकोष	देठाला	असंख्य गरे	एकदल बी
चिकटलेल्या	निदलपुंज	अंडाशय	आब्यांत एकच कोय	काटेरी आवरण
टोकदार	दलपुंज	जमिनीच्या वर	आंतराळवीर	विविध फळे व बिया

खाली दिलेल्या आकृतीचे निरीक्षण कर. दोनदा वाच आणि दोनदा लिही.

$$(+4) \times (-5) = (-20)$$

$$(-4) \times (+5) = (-20)$$

धन आणि ऋण संख्यांचा गुणाकार

$$(-4) \times (-5) = (+20)$$

ऋण संख्यांचा गुणाकार

$$3 - 2 = 1$$

धन संख्यांची वजाबाकी

$$(+3) - (-2)$$

$$= 3 + 2 = 5$$

$$(-3) - (+2)$$

$$= -3 - 2 = -5$$

धन संख्यांची वजाबाकी

$$(-3) - (-2)$$

$$= -3 + 2 = -1$$

धन आणि ऋण संख्यांची वजाबाकी

पूर्णांक X पूर्णांक

= पूर्णांक

गुणाकाराचा संवृत्तता गुणधर्म

$$a \times b = b \times a$$

गुणाकाराचा क्रमविनिमेय गुणधर्म

$$a \times 0 = 0$$

पूर्णांक संख्या आणि शून्याचा गुणार शून्य आहे.

$$a \times 1 = a$$

गुणाकार नित्य समानता : 1

$$(a \times b) \times c = a \times (b \times c)$$

गुणाकाराचा सहाय्यक गुणधर्म

मग सशाने शेरुला जंगलात राहणाऱ्या एका वृद्ध स्त्रीबद्दल सांगितले आणि तिच्याकडे भरपूर शेळ्या होत्या. शेरुला वाटले की ही एक उत्तम संधी आहे आणि तो वृद्ध महिलेच्या घराकडे निघाला. तिथे पोहोचल्यावर त्याला ती म्हातारी बाई झोपडीबाहेर शेळ्या चरत बसलेली दिसली. शेरु शांतपणे कळपा

जवळ गेला आणि एक छोटा उंदीर इकडे तिकडे धावताना दिसला तेव्हा तो त्यांच्यावर हल्ला करणार होता. शेरुला उंदराच्या या कृत्याने आनंद झाला आणि त्याने शेळ्यांना वाचवायचे ठरवले. म्हाताऱ्या महिलेने शेरुला पाहिले आणि तो धोकादायक आहे हे तिला समजले, म्हणून तिने आपल्या शेळ्यांना वाचवण्यासाठी आपली बुद्धी वापरण्याचे ठरवले.

वरील गोष्ट वाचून प्रश्नांची उत्तरे लिही.

1. सशाने शेरुला काय सांगितले?

2. म्हातारी बाई काय करत होती?

3. शेरु कोठे निघाला?

4. म्हाताऱ्या बाईकडे काय होते?

5. म्हाताऱ्या बाईने कोणाला पाहिले?

पालक/शिक्षकांचा अभिप्राय:

पालक/शिक्षकांची स्वाक्षरी

दिनांक : ___ / ___ / ___

खाली दिलेल्या सारणीत सूचनेप्रमाणे शब्द लिही. (हे शब्द वरील गोष्टीतील असावेत.)

स - ने सुरु होणारे शब्द	स्वरांसहीत उच्चारलेले शब्द	श - ने सुरु होणारे शब्द
ससा	असताना	शेरु

खालील पात्र योग्य व्यक्ती/प्राण्याशी जुळव.

पात्र	व्यक्ती/प्राणी
भरपूर शेळ्या आहेत.	शेरु
कृत्य करणारा	ससा
हल्ला टळला	म्हातारी बाई
उत्तम संधी	उंदिर
भयंकर वाघ	
शेरुला पाहणारी	
धडधडत आणि घाबरलेला	

वरील गोष्ट वाच आणि रिकाम्या जागा भर.

1. सशाने शेरुला जंगलात राहणाऱ्या एका ----- सांगितले.
2. म्हातारी बाई झोपडी बाहेर ----- चरत बसलेली दिसली.
3. -----वृद्ध महिलेच्या घराकडे निघाला.
4. शेरु शांतपणे ----- गेला.
5. शेरुला ----- या कृत्याने आनंद झाला.

दिनांक : ___ / ___ / ___

खालील शब्द दोनदा वाच आणि दोनदा लिही.

फुलांमध्ये अनुकूलन

इंटरनेट माझा मित्र

संकेतस्थळ

शरीराचा आकार

श्वसनासाठी

पापण्या पारदर्शक

माशाच्या त्वचेवर

खवले

प्राण्यांची त्वचा

पायांच्या बोटांमध्ये

त्रिकोणी डोके

त्वचेद्वारे श्वसन

उभयचर प्राणी

जंगली कुत्रा

डोळ्यांचे स्थान

शत्रूपासून बचाव

मोठा परिसर

खाली आणखी काही शब्द दिले आहेत. ते शब्द वाच आणि तुझ्या वहीमध्ये लिहिण्याचा सराव कर.

शाकाहारी प्राणी	अणकुचीदार सुळे	मांसाहारी प्राणी	पाण्याची कमतरता	शरीरातील पाणी
भक्ष्य पकडणे	दुर अंतरावरील	परिसराशी मिळताजुळता	मजबूत दात	चावून खाण्यासाठी

खाली दिलेल्या आकृतीचे निरीक्षण कर. दोनदा वाच आणि दोनदा लिही.

$$a \times (b + c) = a \times b + a \times c$$

गुणाकाराचा बेरजेवर वितरीत केलेला गुणधर्म

$$a \times (b - c) = a \times b - a \times c$$

गुणाकाराचा वजाबाकीवर वितरीत केलेला गुणधर्म

$$15 \div 3 = 5$$

पूर्णांक संख्यांचा भागाकार

$$-15, 3 = -5$$

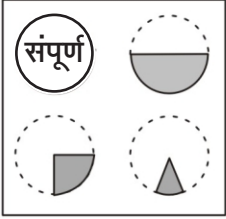
$$15, (-3) = -5$$

धन आणि ऋण पूर्णांक संख्यांचा भागाकार

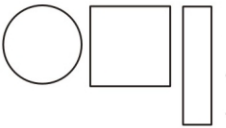
$$(-5), (-3) = 5$$

ऋण पूर्णांक संख्या

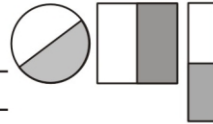
अपूर्णांक

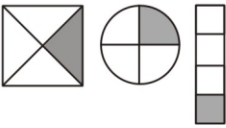
अपूर्णांक हा एक संपूर्ण भाग आहे.

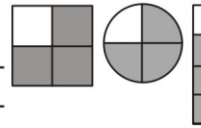
संपूर्ण भाग

अर्धा भाग

एक चतुर्थाश

तीन चतुर्थाश

अपूर्णांक आणि दशांश

$$1 + \frac{1}{4} = \frac{5}{4}$$

पूर्ण संख्या आणि पूर्णांक यांची बेरीज

$$\frac{2}{5} + \frac{1}{5} = \frac{3}{5}$$

अपूर्णांकांची बेरीज

म्हातान्या महिलेने शेरुला पाहिले आणि तो धोकादायक आहे हे तिला समजले, म्हणून तिने आपल्या शेळ्यांना वाचवण्यासाठी आपली बुद्धी वापरण्याचे ठरवले. तिने शेरुला सांगितले की जर त्याने तिच्या शेळ्या सोडल्या तर ती त्याला जवळच्या नदीचा रस्ता दाखवेल जिथे तो त्याच्या मनापासून पिऊ शकेल.

शेरुने मान्य केले आणि म्हातारीच्या सूचनांचे पालन केले. नदीकडे जाताना त्यांना हत्तींचा समूह भेटला. हत्ती शेरुला घाबरले आणि त्यांनी पळून जाण्याचा प्रयत्न केला, परंतु वृद्ध महिलेने त्यांना थांबवले आणि समजावून सांगितले की शेरु त्यांचे नुकसान करणार नाही. हत्ती निश्चित होऊन आपापल्या वाटेला निघाले.

खाली दिलेल्या कोणत्या विधानाशी तु सहमत आहे. सहमत असलेल्या विधानासमोर बरोबरची खूण (✓) कर आणि सहमत नसलेल्या विधानासमोर फुली (X) मार.

1. वाघ सहसा माणसांसारखे बोलतात.
2. ससा हा वाघापेक्षा हुशार असतो.
3. प्राण्यांपेक्षा माणसे बुद्धीमान असतात.
4. हत्ती वाघाला घाबरतात.
5. उंदीर चपळ असतो.
6. वाघापेक्षा सशाकडे शक्ती जास्त असते.
7. वाघ सहसा खूप रागवतात.
8. ससा कळपात राहतो.
9. हत्ती हा सशापेक्षा चपळ आहे.
10. हत्ती हा झोपडीत राहतो.

पालक/शिक्षकांचा अभिप्राय:

पालक/शिक्षकांची स्वाक्षरी

दिनांक : ___ / ___ / ___

खाली दिलेली डावीकडील वाक्य उजवीकडे दिलेल्या योग्य कारणांसह जुळव.

अ	ब
जंगलातील सर्व प्राण्यांना शेरुची भीती वाटत होती.	म्हाताऱ्या महिलेने शेरुला पाहिले आणि तो धोकादायक आहे हे तिला समजले.
शेरुने अन्नाची शिकार करण्याचा निर्णय घेतला.	तिच्याकडे भरपूर शेळ्या होत्या.
शेरुला वाटले की त्याला आपले भक्ष्य सापडले आहे.	शेरुला ते मासे भरलेले पाहून आनंद झाला.
सशाने शेरुला जंगलात राहणाऱ्या एका वृद्ध स्त्रीबद्दल सांगितले.	एके दिवशी शेरुला खूप भूक लागली.
तिने आपल्या शेळ्यांना वाचवण्यासाठी आपली बुद्धी वापरण्याचे ठरवले.	शेरुला घाबरून
त्या दिवसापासून शेरुने जंगलात कधीही दुसऱ्या प्राण्याची शिकार केली नाही.	शेरुला दयाळूपणाची किंमत कळली आणि त्याने शाकाहारी होण्याचा निर्णय घेतला.
हत्तींनी पळून जाण्याचा प्रयत्न केला.	एका घनदाट जंगलात शेरु नावाचा भयंकर वाघ राहत होता.
जेव्हा ते नदीपाशी पोहोचले तेव्हा शेरुला आनंद झाला.	भटकत असताना त्याला एक ससा त्याच्या दिशेने धावत येताना दिसला. ससा धडधडत होता आणि घाबरलेला दिसत होता.

खाली दिलेल्या शब्दांचे अनेकवचन लिही.

- हत्ती - _____
- नदी - _____
- महिला - _____
- शेळी - _____
- मासा - _____
- वाघ - _____
- समूह - _____
- जंगल - _____
- रस्ता - _____

दिनांक : ___ / ___ / ___

खालील शब्द दोनदा वाच आणि दोनदा लिही.

काळवीट

खोलवर बिळात

तळवे गादीसारखे

त्वचेची घडी

पाय लांब

पापण्या लांब

पांढरे आणि चंदेरी

हिमबिबट्या

दाट केस

धावणारी वाहने

पिसांचे आवरण

हवेचा विरोध

पोकळ हाडे

किटकांचे निरीक्षण

त्वचेचे पडदे

दोन जोड्या

खाली आणखी काही शब्द दिले आहेत. ते शब्द वाच आणि तुझ्या वहीमध्ये लिहिण्याचा सराव कर.

सरपटणारे प्राणी	भौगोलिक परिस्थिती	आदिमूळ	मूळांच्या टोकांवर	वनस्पतीचे सोटमूळ
खवलेयुक्त	सक्षम तोच टिकेल	काचेचे चंचुपात्र	काचेच्या बरणीत	मुळांवरील माती
टोकदार लांब टोच	सजीवांचा अभ्यास	निमुळता भाग	मुळाची वाढ	रोपट्याची मुळे
लांब मान	अवघड	सोटमूळ	उपमुळे	जमिनीखालील भाग
सरडे व नाकतोडे	मूलभूत साम्य	मूळ निर्मिती	तंतुमय मुळे	रुजणाऱ्या बीजातील
शरीराचा रंग	जगभरातील	जमिनीच्या दिशेने	एकदल वनस्पती	खोडाची लांबी
झाडाचे खोड	द्विमान	मटकीचे दाणे	शंकुपात्र	अंकुर

तुझ्या वर्गशिक्षकांनी सांगितलेला उतारा श्रुतलेखन म्हणून येथे लिही.

दिनांक : ____ / ____ / ____

दिनांक : ___ / ___ / ___

खाली दिलेल्या आकृतीचे निरीक्षण कर. दोनदा वाच आणि दोनदा लिही.

$$\frac{3}{4} - \frac{1}{4} = \frac{1}{2}$$

अपूर्णाकांची वजाबाकी

$$3 \times \frac{2}{5} = \frac{6}{5}$$

पूर्ण संख्या आणि अपूर्णाक यांचा गुणाकार

$$\frac{1}{3} \times \frac{2}{5} = \frac{2}{5}$$

अपूर्णाकांचा गुणाकार

$$3 \div \frac{3}{5} = \frac{15}{3}$$

पूर्ण संख्या आणि अपूर्णाक यांचा भागाकार

$$3 \div \frac{3}{5} = 3 \times \frac{5}{3}$$

पूर्ण संख्या आणि अपूर्णाक यांचा भागाकार

$$\frac{3}{5}, 3 = \frac{3}{5} \times \frac{3}{1} = \frac{9}{5}$$

अपूर्णाकाने पूर्ण संख्येला भागणे.

$$\frac{3}{5} \div \frac{3}{2} = \frac{3}{5} \times \frac{2}{3} = \frac{6}{15}$$

अपूर्णाकाने अपूर्णाकाला भागणे.

0.5
1.25
100.05
0.02
614.235

दशांश संख्या

$$\frac{1}{10} = 0.1$$

दहावा भाग

$$\frac{1}{100} = 0.01$$

शंभरावा भाग

पालक/शिक्षकांचा अभिप्राय:

पालक/शिक्षकांची स्वाक्षरी

जेव्हा ते नदीपाशी पोहोचले तेव्हा शेरुला ते मासे भरलेले पाहून आनंद झाला. त्याने पाणी प्यायले आणि शक्य तेवढे मासे खाल्ले. तो जेवत असताना त्याला मोठा आवाज ऐकू आला. तो सिंह होता आणि शेरुला त्याच्या प्रदेशात पाहून त्याला आनंद झाला नाही. शेरुने समजावण्याचा प्रयत्न केला की तो नुकताच जात होता, पण सिंहाला ते पटले नाही. सिंह हल्ला करणारच होता, तेवढ्यात एक कोल्हा दिसला आणि त्याने हस्तक्षेप केला. शेरुला धोका नाही हे कोल्ह्याने सिंहाला पटवून दिले आणि ते दोघेही आपापल्या मार्गाने निघून गेले. शेरुने कोल्ह्याचा जीव वाचवल्याबद्दल कृतज्ञता व्यक्त केली आणि त्याला वाचवण्याचा निर्णय घेतला. तो निघून जात असताना कोल्ह्याने शेरुला आधी वाचलेल्या उंदराची आठवण करून दिली.

खाली दिलेल्या शब्दांचा वापर करून तुझी स्वताःची वाक्य तयार कर.

तातडीने : _____

सुर्यप्रकाश : _____

हुशार : _____

वेशभुषा : _____

अभ्यास : _____

कृतज्ञता : _____

आठवण : _____

हस्तक्षेप : _____

निर्णय : _____

आनंद : _____

प्रदेश : _____

अभिनंदन : _____

दिनांक : ___ / ___ / ___

खाली काही गोष्टीमधील वाक्य दिली आहेत, तर त्या वाक्यांचा क्रम योग्य नाही, तर वाक्याचा क्रम योग्य लावून वाक्य पुन्हा लिही.

अयोग्य क्रम:

शेरुला धोका नाही हे कोल्ह्याने सिंहाला पटवून दिले.

कोल्हा आणि सिंह हे दोघेही आपापल्या मार्गाने निघून गेले.

कोल्ह्याने शेरुला आधी वाचलेल्या उंदराची आठवण करून दिली.

शरुने कोल्ह्याचा जीव वाचवल्याबद्दल कृतज्ञता व्यक्त केली.

तो सिंह होता.

कोल्ह्याने हस्तक्षेप केला.

शेरुला ते मासे भरलेले पाहून आनंद झाला.

त्याने पाणी प्यायले आणि शक्य तेवढे मासे खाल्ले.

शेरुला त्याच्या प्रदेशात पाहून त्याला आनंद झाला नाही.

सिंहाला ते पटले नाही.

सिंह हल्ला करणारच होता, तेवढ्यात एक कोल्हा दिसला.

ते नदीपाशी पोहचले.

योग्य क्रम

1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	
11	
12	

दिनांक : ___ / ___ / ___

खालील शब्द दोनदा वाच आणि दोनदा लिही.

हवेचे गुणधर्म

वायूंचे उपयोग

नाकावाटे हवा

फुंकर मारल्यास

सभोवतालची हवा

शीतपेये

श्वास घेणे

आडव्या रेषेत

रबरी फुगे

वस्तुमान आणि वजन

काडीचे टोक

फुगवलेला फुगा

हवेचा स्पर्श

हवेमधील वायूंचे रेणू

जास्त जोर

सतत हालचाल

एखाद्या वस्तूवर

हवेचा दाब

वातावरणाचा दाब

दिनांक : ___ / ___ / ___

खाली दिलेल्या आकृतीचे निरीक्षण कर. दोनदा वाच आणि दोनदा लिही.

$$0.5 + 2.15$$

दशांश संख्यांची बेरीज

$$2.15 - 0.5$$

दशांश संख्यांची वजाबाकी

$$0.5 \times 1.2$$

दशांश संख्यांचा गुणाकार

$$\frac{9.5}{1.9}$$

दशांश संख्यांचा भागाकार

माहितीचे व्यवस्थापन

वर्गातील गैरहजर असलेल्या विद्यार्थ्यांची माहिती

सोमवार	
मंगळवार	
बुधवार	/
गुरुवार	
शुक्रवार	
शनिवार	/ /

माहितीचे संकलन

_____ , _____

तक्ता/सारणी

_____ , _____

माहितीचे व्यवस्थापन

_____ , _____

माहितीचे विश्लेषण

_____ , _____

माहितीचा लावलेला अर्थ

_____ , _____

सर्व प्राप्ताकांची बेरीज

_____ = सरासरी/मध्य

एकूण प्राप्ताकांची संख्या

पालक/शिक्षकांचा अभिप्राय:

पालक/शिक्षकांची स्वाक्षरी

शेरुच्या लक्षात आले की आपण उंदीर वाचवून चूक केली आहे आणि आपली चूक सुधारण्यासाठी त्या वृद्ध महिलेच्या घरी परत जाण्याचा निर्णय घेतला. जेव्हा तो वृद्ध महिलेच्या घरी पोहोचला तेव्हा त्याला उंदीर सापडला आणि त्याला आधी वाचवल्याबद्दल माफी मागितली. उंदराने शेरुला माफ केले आणि भविष्यात सर्व प्राण्यांना वाचवण्यास सांगितले. शेरुला दयाळूपणाची किंमत कळली आणि त्याने शाकाहारी होण्याचा निर्णय घेतला. त्या दिवसापासून शरुने जंगलात

कधीही दुसऱ्या प्राण्याची शिकार केली नाही. तो एक दयाळू आणि सौम्य वाघ बनला जो त्याला दयाळूपणाचे मूल्य शिकवणाऱ्या लहान उंदरासह सर्व प्राण्यांना प्रिय होता.

खाली गोष्टीमधील शब्द दिले आहेत. ते शब्द असलेले वाक्य गोष्टीमध्ये शोध आणि पुन्हा लिही.

उंदीर वाचवून : _____

चुका सुधारण्यासाठी : _____

शाकाहारी : _____

उंदीर सापडला : _____

किंमत : _____

शिकार : _____

दिनांक : ___ / ___ / ___

खालील जोडाक्षरे वाच आणि पुन्हा लिही.

नदीपाशी = नदी + पाशी _____ = _____ + _____

दयाळूपणाची = दयाळू + पणाची _____ = _____ + _____

झोपडीबाहेर = झोपडी + बाहेर _____ = _____ + _____

कळपाजवळ = कळपा + जवळ _____ = _____ + _____

घनदाट = घन + दाट _____ = _____ + _____

धोकादायक = धोका + दायक _____ = _____ + _____

मनापासून = मना + पासून _____ = _____ + _____

दिवसापासून = दिवसा + पासून _____ = _____ + _____

वाचवल्याबद्दल = वाचवल्या + बद्दल _____ = _____ + _____

हल्ला = ह + ल्ला _____ = _____ + _____

महिलेबद्दल = महिले + बद्दल _____ = _____ + _____

शाकाहारी = शाका + हारी _____ = _____ + _____

नदीकडे = नदी + कडे _____ = _____ + _____

खालील शब्दकोडी सोडव.

हिरव्या घरात लपले एक लाल घर
लाल घरात आहेत खूप लहान मुले
ओळखा पाहू मी कोण ?

उत्तर -

कोणता तो चेहरा
सकाळपासून संध्याकाळ पर्यंत
आकाशाकडे पाहत राहतो हसत.
ओळखा पाहू मी कोण ?

उत्तर -

दिनांक : ___ / ___ / ___

खालील शब्द दोनदा वाच आणि दोनदा लिही.

समुद्रसपाटीला

पूर्ण भरलेला

हाताचा आधार

कमीत कमी

हवेचा वेग

दाब कमी

हवेमधुन गतिमान

जास्त दाबाकडून

कमी दाबाकडे

काटकोनात

तोंडाजवळ

जोराने फुंकर

फ्रॅक्वाँन्सच्या रूपात

ठिकानापासून

पाण्याचे थेंब

आद्रतेचे प्रमाण

क्षमतेनुसार

बर्फाचे खडे

खाली आणखी काही शब्द दिले आहेत. ते शब्द वाच आणि तुझ्या वहीमध्ये लिहिण्याचा सराव कर.

रात्री किंवा पहाटे	जागा व्यापणे	प्रकाशकिरण	हवेची घनता	पाण्याची पातळी
दवबिंदू	आकारमान वाढणे	प्रकाशाचे विकिरण	आगगाडीचा आवाज	आकारमानात वाढ
हवा कोरडी	समुद्रकिनारी	सूर्याकडून उर्जा	ध्वनीचे प्रसारण	पाणी गोठते
दमटपणा	विविध गुणधर्म	उबदार	प्रवाही पदार्थ	घनरूप बर्फ
ओले कपडे	अतिसूक्ष्म कण	सरासरी तापमान	द्रव अवस्थेत	बर्फाची घनता

दिनांक : ___ / ___ / ___

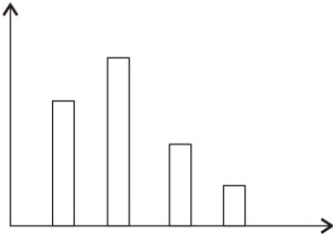
खाली दिलेल्या आकृतीचे निरीक्षण कर. दोनदा वाच आणि दोनदा लिही.

सर्वात मोठा प्राप्तांक - सर्वात लहान प्राप्तांक = सीमा/मर्यादा

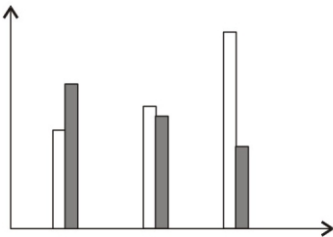
दिलेल्या सामग्रीत सर्वाधिक वेळा येणारा प्राप्तांक म्हणजे त्या सामग्रीचा बहुलक होय.

दिलेल्या सामग्रीतील मध्यभागी येणाऱ्या संख्येला त्या सामग्रीचा मध्यक म्हणतात.

मध्य = $\frac{\text{सर्व प्राप्तांकाची बेरीज}}{\text{एकूण प्राप्तांक}}$

स्तंभालेख

जोड स्तंभालेख

पालक/शिक्षकांचा अभिप्राय:

पालक/शिक्षकांची स्वाक्षरी

राजापूरात प्रतिक नावाचा राजा राज्य करत होता. तो अत्यंत बुद्धिमान, निडर, चतूर आणि कनवाळू होता. एकदा एक मोठे ज्योतिषी या नगरात अवतरले. राजाही त्यांच्याकडे नगराचं भविष्य जाणून घेण्यासाठी गेला. तो ज्योतिषी महाराजांना म्हणाला, 'महाराज, मला माझ्या भविष्याची काळजी नाही. पण माझ्या प्रजेची

काळजी मात्र नक्कीच आहे. प्रजेवर काही संकट येणार असल्यास सांगा. 'ज्योतिष महाराजांनी आपल्या झोळीतून काही पुस्तकं काढून वाचायला सुरुवात केली. त्यांचा चेहरा चिंताग्रस्त दिसू लागला. ते राजाला म्हणाले, 'मी सर्व गोष्टींची नीट पाहणी केली आहे. त्यावरून असं दिसतंय की येणाऱ्या वर्षात तुझ्या प्रजेवर दुष्काळाचं मोठं संकट येणार आहे. जर तू योग्य नियोजन आणि निर्णय घेतलास तर या संकटामुळे प्रजेचं फार नुकसान होणार नाही.'

खाली दिलेल्या शब्दांचा वापर करून तु स्वता: वाक्य तयार कर.

बुद्धीमान: _____

संकट: _____

चिंताग्रस्त: _____

योग्य नियोजन आणि निर्णय : _____

दुष्काळ : _____

नुकसान : _____

काळजी : _____

भविष्य : _____

दिनांक : ____ / ____ / ____

खालीलपैकी कोणता शब्द भावना दर्शवितो. त्या शब्दाला गोल कर.

गरीब माणूस	राग	सार्वजनिक	संकट
अभ्यास	भविष्य	खरेदी	भिती
परिभाषा	आनंद	लोकांशी	विश्लेषण
हसणे	गुंतागुंत	अस्तित्व	जगाला

खाली दिलेल्या शब्दांचे समानार्थी शब्द लिही.

प्रतिक -	निडर -
चतुर -	भविष्य -
बुद्धिमान -	संकट -

खाली दिलेल्या शब्दांचे अनेकवचन लिही.

राज्य -	ज्योतिष -
नगर -	राजा -
प्रजा -	महाराज -

वरील गोष्टीमधील यमक जुळणारे शब्द लिही.

_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

दिनांक : ___ / ___ / ___

खालील शब्द दोनदा वाच आणि दोनदा लिही.

वस्तुमानात फरक

पाण्याचे असंगत वर्तन

किलोग्रॅम

गोठण्याची सुरुवात

अतिथंड प्रदेश

बीजनिर्मिती

जलवाहतुकीसाठी

मृदेचे गुणधर्म

मृदेची रंगछटा

रासायनिक घटक

अप्रत्यक्षपणे

पाण्याचा निचरा

मोजपात्रे

जैवघटकावर

रेताड मृदा

खाली आणखी काही शब्द दिले आहेत. ते शब्द वाच आणि तुझ्या वहीमध्ये लिहिण्याचा सराव कर.

मशागत	वनस्पती संवर्धन	मातीचा सामू	पेरणी योग्य	कुपोषण
चिकणमाती	मृदेचे प्रकार	सॅद्रिय पदार्थ	अलटा पालट	पोषकद्रव्य
अन्नद्रव्य	प्रयोगशाळा	घटकांची कमतरता	जमिनीचा कस	जीवनप्रक्रिया
सुपीकता	औद्योगिक	मृदापरीक्षण	जमिनीचा पोत	शरीराची वाढ
जलसंधारण	उष्णता	उदासीन मृदा	एकजिनसी मिश्रण	अन्नघटक
मृदारचनेमुळे	काठिण्य	शेतातील मृदा	जलधारण	सात्मीकरण
मुळांची योग्य वाढ	चकाकी	विद्युत वाहकता	वातावरणीय दाब	वर्गीकरण

दिनांक : ___ / ___ / ___

खाली दिलेल्या आकृतीचे निरीक्षण कर. दोनदा वाच आणि दोनदा लिही.

साधी रेखीय समीकरणे

$$4x + 5 = 65$$

साधी रेखीय समीकरण

$$4x + 5$$

बैजिक राशी

$$x$$

चल

$$4x + 5 = 65$$

उजव्या हाताची बाजू

$$x = 15$$

समीकरणाची उकल

$$4x + 5 = 65$$

डाव्या हाताची बाजू

$$4x + 5 = 65$$

'x' चल समविष्ट असलेली समीकरणे

$$3p - 10 = 5$$

$$3p - 10 + 10 = 5 + 10$$

दोन्ही बाजूंची बेरीज

$$5x + 12 = 27$$

$$5x + 12 - 12 = 27 - 12$$

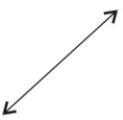
दोन्ही बाजूंची वजाबाकी

$$3p - 10 = 5$$

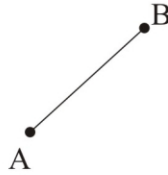
$$3p = 5 + 10$$

एका बाजूकडून दुसऱ्या बाजूला हलविणे

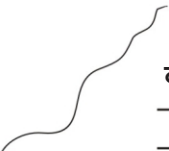
रेषा आणि कोन

सरळ रेषा

सरळ रेषाखंड

वक्र रेषा

किरण

पालक/शिक्षकांचा अभिप्राय:

पालक/शिक्षकांची स्वाक्षरी

स्वामी निघून गेले पण राजाच्या मनातून तो विचार जात नव्हता. मग राजाने वेषांतर करून राज्याचा फेरफटका मारण्याचा निर्णय घेतला. त्याला असं लक्षात आलं की, प्रजा खूपसं अन्न आणि पाणी वाया घालवते. त्याने प्रजेला समजावण्याचा प्रयत्न केला पण कोणीच ऐकण्याचा मनस्थितीत नव्हतं. ज्योतिषी महाराजांच्या वक्तव्यातलं मर्म राजाला कळून चुकलं. त्याने मनाशी एक निर्णय पक्का केला. त्याने दवंडी पिटवली की, 'प्रत्येकाने आपल्या जवळच्या धान्यापैकी एक तृतीयांश भाग राज्याच्या कोठारात जमा करावा. शिवाय यापुढे पाणी वापरावर कर लागू करण्यात येईल, जो कोणी त्याचं पालन करणार नाही त्याला कठोर शिक्षा देण्यात येईल.' या दवंडीमुळे प्रजेला आश्चर्य वाटलं पण शिक्षेच्या भितीने त्यांनी हुकुमाचं पालन केलं. अन्न-पाण्याचा काटकसरीने वापर होऊ लागला. ज्योतिषाच्या भाकितानुसार काही महिन्यांतच दुष्काळ पडला. प्रजा दुःखी होऊन राजाकडे आली. राजाने त्यांना कडक शब्दांत आधी करत असलेल्या अन्न-पाण्याच्या नासाडीविषयी समज दिली. तो म्हणाला, या संकटाची मला कल्पना होती त्यामुळेच मी तुमच्या अन्नपाण्याच्या अमर्याद वापरावर नियंत्रण आणलं. पण आपल्याकडे आहे म्हणून अन्नपाण्याची अशी नासाडी करणं, चुकीचं आहे. काटकसरपणा आणि नियोजन हे गुण प्रत्येकाने अंगी बाणवायला हवेत. इतकं बोलून राजाने आपलं कोठार प्रजेसाठी खुलं केलं. दुष्काळाच्या संकटावर मग साऱ्यांनी मिळून मात केली.

दिनांक : ___ / ___ / ___

वरील गोष्ट वाच आणि त्यावर विचारलेल्या प्रश्नांची उत्तरे लिही.

राजाने कोणता निर्णय घेतला ?

राजाच्या काय लक्षात आले ?

प्रजेला आश्चर्य कशाचे वाटले ?

प्रजा दुःखी का झाली ?

संकटावर मात करण्यासाठी राजाने आपल्या प्रजेसाठी काय केले ?

जोड्या जुळव.

अ	ब
राजाने वेषांतर केले.	दवंडीमुळे
प्रजा खुप अन्न आणि पाणी वाया घालविते.	दुष्काळामुळे
प्रजेला आश्चर्य वाटले.	दुष्काळाच्या संकटावर मात करण्यासाठी
प्रजा दुःखी झाली.	राज्याला फेरफटका मारण्यासाठी
राजाने आपलं कोठार प्रजेसाठी खुलं केल.	त्यामुळे राजाने प्रजेला समजविण्याचा प्रयत्न केला.

एखाद्या ज्योतिषाकडे साधारणपणे कोणत्या गोष्टी असतात याची यादी करा.

दिनांक : ___ / ___ / ___

खालील रिकाम्या जागेत तु तुझ्या शाळेचे चित्र काढ आणि तुझ्या शाळेबद्दल माहिती लिही.

दिनांक : ___ / ___ / ___

खालील शब्द दोनदा वाच आणि दोनदा लिही.

जलवाहिन्या		
पाणी व क्षार		
शर्करा व अन्य घटक		
उत्सर्जन		
पचनसंस्था		
स्थिरीकरण		
संयुगात रूपांतर		
दगडफूल		
बांडगूळ		
सजीवांच्या शरीरात		
चिकट द्रव्यांचे बिंदू		
मृत अवशेषांवर		
बुरशी व भूछत्रे		
कवक गटातील		
कुजलेल्या		
पाचकरस		
पदार्थाचे विघटन		
कार्बनी पदार्थ		
जगणाऱ्या		

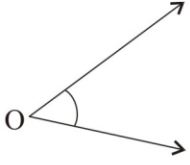
खाली आणखी काही शब्द दिले आहेत. ते शब्द वाच आणि तुझ्या वहीमध्ये लिहिण्याचा सराव कर.

आकर्षक पाने	खरवडणे	रस ग्रहन	कीटकभक्षी	फळांच्या साली
दूषित अन्न	अन्नकणाला	मूळस्थान	कडधान्ये	जास्त शिजविणे
प्रथिने	पॅरामेशिअम	कुजण्याची प्रक्रिया	कर्बोदके	ओलसर जागी ठेवणे
वाढ खुंटणे	बहुपेशीय	गोठ्यातील म्हैस	जीवनसत्वे	कडवट
अकाली पाने गळणे	मुखावयव	बाह्यपरजीवी पोषण	अन्नबिघाड	साठवणूक
विद्राव्य घटक	फुलपाखरू	अन्नाचे शोषण	खराब किंवा किडलेले	कालपट

पालक/शिक्षकांचा अभिप्राय:	😊 😐 😞	पालक/शिक्षकांची स्वाक्षरी	
---------------------------	-------	---------------------------	--

दिनांक : ___ / ___ / ___

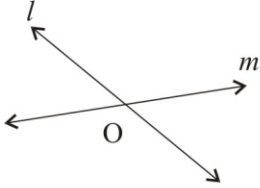
खाली दिलेल्या आकृत्यांचे निरीक्षण कर. दोनदा वाच आणि दोनदा लिही.

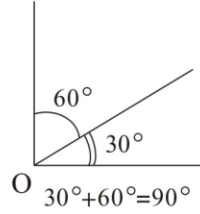
कोन

_____ ← →
 _____ ← →

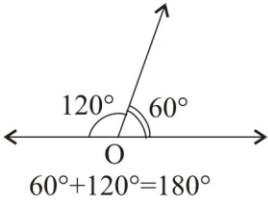
समांतर रेषा

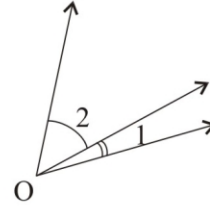
एकमेकांना छेदणारी रेषा

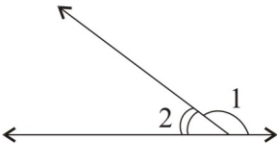
कोटी कोन

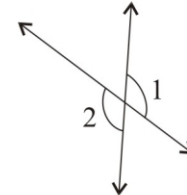
पूरक कोन

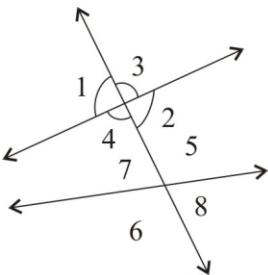
संलग्न कोन

सामान्य बाजू असलेला कोन

अनुलंब विरुद्ध कोन

छेदिकाने बनविलेले कोन

4, 2, 5, 7 → आतील कोन

1, 3, 8, 6 → बाह्य कोन

विसापूर राज्याच्या राजपुत्राने आपल्या सैन्याच्या एका तुकडीला सीमेवर जाण्याचा आदेश दिला. तुकडी निघाली. सरदारांचा रुबाब मोठा खासा होता. सैनिक ऐटित दौडत होते. या सर्वांबरोबर सरदारांचं सामान पाठीवर घेऊन गाढवंही निघाली होती. एका ठिकाणी तंबूत मुक्काम ठोकला गेला. न्हावी बसलेल्या सरदाराची पाणी आणि वस्तान्यायाच्या सहाय्याने व्यवस्थित दाढी करीत होता. दाढी झाल्यावर सरदार महाशयांनी आरशात पाहिलं आणि ते खूष झाले! गाढवांच्या घोळक्यातल्या एकाने हे पाहिलं. तो मनात म्हणाला, न्हावी किती नशीबवान आहे! त्याला मोठ्या माणसांची सेवा करायला मिळाली आणि वर कौतुकही झालं. आपणही असं करायला हरकत नाही.

जोड्या जुळव.

अ	ब
विसापूर राज्याच्या राजपुत्राने आपल्या सैन्याच्या एका तुकडीला आदेश दिला.	गाढवंही निघाली होती.
सरदारांचं सामान पाठीवर घेऊन	तो मनात म्हणाला, न्हावी किती नशीबवान आहे! त्याला मोठ्या माणसांची सेवा करायला मिळाली आणि वर कौतुकही झालं.
सरदार महाशयांनी आरशात पाहिलं आणि ते खूष झाले!	सैनिक ऐटित दौडत होते.
गाढवांच्या घोळक्यातल्या एकाने हे पाहिलं.	न्हावी बसलेल्या सरदाराची पाणी आणि वस्तान्याच्या सहाय्याने व्यवस्थित दाढी करीत होता.
सरदारांचा रुबाब मोठा खासा होता.	सिमेवर जाण्याचा

दिनांक : ___ / ___ / ___

एकसारखे अर्थ असलेल्या शब्दांच्या जोड्या लाव.

अ	ब
उठाठेव	एखाद्या गाष्टीच्या चांगल्या गुणांविषयी काढलेले चांगले उद्गार.
सैनिक	एखादे काम वा गोष्ट जेथे संपते वा संपणे योग्य असते ते अंतिम टोक.
राज्य	केस कापणे, दाढी करणे इत्यादी कामे करणारी व्यक्ती.
राजपुत्र	माठ्याने लहानास एखादी गोष्ट करण्यास सांगणे.
तुकडी	कर्ताधर्ता असणारी व्यक्ती
कौतुक	आनंद झालेला
सीमा	शक्ती, प्रतिष्ठा, भय अथवा एखादी विशिष्ट गोष्ट इत्यादीमुळे मिळालेली प्रसिद्धी.
सरदार	देखभाल
आदेश	राजाच्या सत्तेखालचा प्रदेश
मुक्काम	ज्याला भाग्य व नियती अनुकूल असते असा.
न्हावी	शिपायांचा लहान गट
तंबू	पंचायत
खुष	राजाचा मुलगा
रुबाब	सैन्यात लढणारी व्यक्ती
सेवा	कापडाचे तात्पुरते एका खांबाचे घर.
नशिबवान	समूहाचे तात्पुरते थांबण्याचे ठिकाण.

खाली दिलेल्या शब्दांचे विरुद्धार्थी शब्द लिही.

नशिबवान X

सेवा X

कौतुक X

ऐटीत X

आदेश X

खुष X

रुबाब X

उठाठेव X

दिनांक : ___ / ___ / ___

खालील शब्द दोनदा वाच आणि दोनदा लिही.

अन्नरक्षण

लग्नसमारंभ

अन्ननासाडी

हवाबंद डबे

दिर्घकाळ टिकवण्यासाठी

प्राधिकरण

भेसळयुक्त अन्न

अपायकारक पदार्थ

लोखंडी चुरा

पोटाचे आजार

विषबाधा

अन्नभेसळ

एक्सपायरी डेट

कार्बोनेटेड सोडा

निर्जलीकरण

खाली आणखी काही शब्द दिले आहेत. ते शब्द वाच आणि तुझ्या वहीमध्ये लिहिण्याचा सराव कर.

लोहकीस	द्रवसंचय	अदिश राशी	प्रचलित मापन पद्धती	अणुघड्याळ
भौतिक राशी	नैसर्गिकपणे	सदिश राशी	सुनिश्चित	क्युबिट
पदार्थाचे मापन	मूल्य व एकक	प्रतितास	कापडाची लांबी	योग्य साधन
वस्तुमान	जडत्व	राशींचे मोजमाप	ताणलेला हात	तराजूचा काटा
द्रवपदार्थ	तराजू	प्रमाणित मापन	एकमेकांशी निगडीत	बाजारातील वजने व मापे
पदार्थाची घनता	गुरुत्वीय बल	सुतळीचा गुंडा	दंडगोल	घनफूट
आकारमान	क्षेत्रफळ	अचूक मापन	पायभूत राशी	पाणीसाठवण क्षमता

पालक/शिक्षकांचा अभिप्राय:

पालक/शिक्षकांची स्वाक्षरी

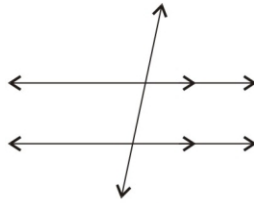
खाली दिलेल्या आकृतीचे निरीक्षण कर. दोनदा वाच आणि दोनदा लिही.

$\left. \begin{array}{l} \boxed{1} \text{ आणि } \boxed{7} \\ \boxed{3} \text{ आणि } \boxed{5} \end{array} \right\} \rightarrow$ संबंधित कोनांची जोडी

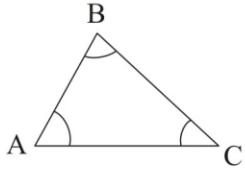
$\left. \begin{array}{l} \boxed{4} \text{ आणि } \boxed{5} \\ \boxed{2} \text{ आणि } \boxed{7} \end{array} \right\} \rightarrow$ आतील विरुद्ध कोनांच्या जोड्या

$\left. \begin{array}{l} \boxed{1} \text{ आणि } \boxed{8} \\ \boxed{3} \text{ आणि } \boxed{6} \end{array} \right\} \rightarrow$ बाह्य विरुद्ध कोनांच्या जोड्या

$\left. \begin{array}{l} \boxed{4} \text{ आणि } \boxed{7} \\ \boxed{2} \text{ आणि } \boxed{5} \end{array} \right\} \rightarrow$ छेदनबिंदूच्या एकाच बाजूच्या कोनांची जोडी

 समांतर रेषांचे छेदनबिंदू

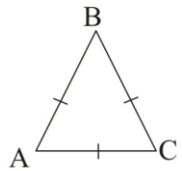
त्रिकोण आणि त्याचे गुणधर्म

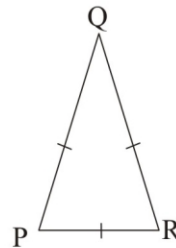
त्रिकोन _____ बाजू _____ तिन बाजूंनी तयार होणार त्रिकोण

 कोन

A, B, C \rightarrow शिरोबिंदू

समभुज त्रिकोण

समद्विभुज त्रिकोण

\angle BAC कोन

AB बाजू

\angle ABC _____ BC _____

\angle ACB _____ CA _____

मग गाढव न्हाव्याचं सामान घेऊन तंबूतून जंगलात पळून गेलं. वेगवेगळ्या प्राण्यांना विचारून गाढवानेजंगलाचा राजा सिंह याचा पत्ता शोधून काढला. गाढव सिंहाच्या गुहेत गेले आणि नम्रतापूर्वक म्हणाले, महाराज मी राजपुत्राच्या सेवेत अनेक वर्षे आहे. केस कापण्याचाही मला चांगला अनुभव आहे. आपणही माझ्याकडून सेवा करून घ्यावी. त्याच्या या बढाईवर सिंहाचा विश्वास बसला.

त्याला वाटलं, एवढी मोठी आयाळ आपण तरी कशाला बाळगावी? उन्हाळा आहे; कमी करूया. मग दाढीचा कार्यक्रम सुरु झाला. गाढवाने सिंहाची आयाळ ओली केली. चोळून चोळून तिला फेस आणला आणि वस्तान्याने अलगद आयाळ कमी केली.

खालील शब्दांवरून शब्द डोंगर तयार कर.

राजपुत्र

सिंह

गोष्ट वाचून रिकाम्या जागा भर.

1.न्हाव्याचं सामान घेऊन तंबूतून जंगलात पळून गेलं.
2. गाढव सिंहाच्या..... गेले.
3. गाढवाने सिंहाची..... ओली केली.
4. वेगवेगळ्या प्राण्यांना विचारून गाढवाने जंगलाचा राजा..... याचा पत्ता शोधून काढला.
5.वाटले एवढी मोठी आयाळ आपण तरी कशाला बाळगावी?
6. गाढवाच्या या बढाईवर सिंहाचा..... बसला.
7. केस कापण्याचाही मला चांगला आहे.
8. गाढव नम्रतापूर्वक म्हणाले, महाराज मी सेवेत अनेक वर्षे आहे.
9. दाढीचा..... सुरु झाला.
10.अलगद आयाळ कमी केली.
11. विसापूर राज्याच्या राजपुत्राने आपल्या सैन्याच्या एका तुकडीला..... आदेश दिला.
12. न्हावी बसलेल्या..... पाणी आणि वस्तान्याच्या सहाय्याने व्यवस्थित दाढी करित होता.
13.सरदार महाशयांनी आरशात पाहिलं आणि ते खूष झाले!
14. सरदारांचं सामान पाठीवर घेऊन..... निघाली होती.

दिनांक : ___ / ___ / ___

खालील शब्द दोनदा वाच आणि दोनदा लिही.

अंतर व विस्थापन

गतिमान वस्तू

कापलेले अंतर

सरासरी वेग

वेगातील बदल

आंतरक्रिया

बल आणि त्वरण

कॅरमबोर्ड

सोंगटी

लाकडी ठोकळा

वस्तूला लावलेले बल

विद्युत प्रभार

आंतरिक गुणधर्म

पॉलिस्टर

धनप्रभार

प्रभारित वस्तू

खाली आणखी काही शब्द दिले आहेत. ते शब्द वाच आणि तुझ्या वहीमध्ये लिहिण्याचा सराव कर.

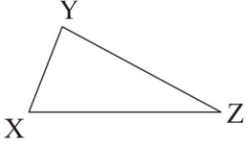
पॉलिथिन	घर्षणविद्युत	सुवर्णपत्र	उष्णता व प्रकाश	उष्णतेचे संक्रमण
ऋणप्रभारित	थॉमस ब्राउन	उपकरण	ध्वनि ऊर्जा	हलवाई
कागदाचे तुकडे	दमट व ओलसर	दोरीचा स्पर्श	ओझोन वायू	उष्णतेचे वहन
स्टिलचा चमचा	लोकरी कापड	मेघगर्जना	अतिनील किरण	अभिसरण द्रव
कणांच्या कमतरतेमुळे	कोरड्या हवेत	वीज चमकणे	सुपीकता	परावर्तित

पालक/शिक्षकांचा अभिप्राय:

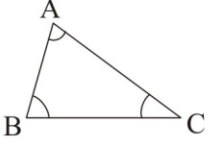

पालक/शिक्षकांची स्वाक्षरी

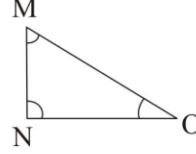
खाली दिलेल्या आकृतींचे निरीक्षण कर. दोनदा वाच आणि दोनदा लिही.

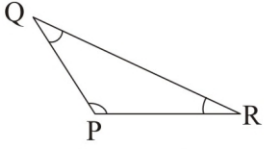
विषमभुज त्रिकोण

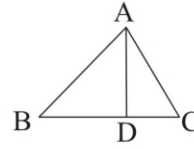
लघुकोन त्रिकोण

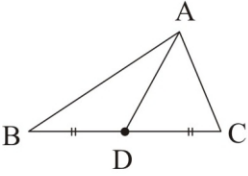
काटकोन त्रिकोण

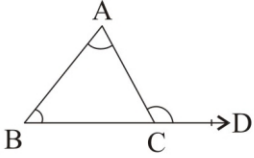
विशालकोन त्रिकोण

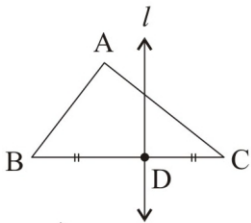
AD → त्रिकोण उंची

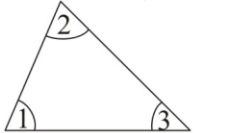
AD → त्रिकोणाचा शिरोलंब

$\angle ACD$ → त्रिकोणाची मध्यगा

$\angle A$ आणि $\angle B$ → त्रिकोणाचा बाह्य कोन

आतील विरुद्ध कोन

$\angle 1, \angle 2, \angle 3$ → एका बाजूचा लंबदुभाजक

$$\angle 1 + \angle 2 + \angle 3 = 180^\circ$$

त्रिकोणाचा अंतर्गत कोन

$$\angle ACD = \angle A + \angle B$$

त्रिकोणाचा बाह्य कोन

‘महाराज आता तुम्हाला हलके वाटलं’, असं म्हणून गाढव न्हाव्याची धोपटी घेऊन तंबूकडे परत निघाले. सिंह दुसऱ्या दिवशी गुहेबाहेर पडल्यावर वाटेत भेटणारे प्राणी त्याला ओळखेनासे झाले! ससा बाजूने निघून गेला. माकडं झाडावरून हुप हुप करू लागली. वाटेत लांडगा भेटला. तो सिंहाला म्हणाला, ‘आपल्याला कुठंतरी पाहिल्यासारखे वाटते! कुठून आलात?’ हे ऐकताच सिंहाला खूप राग आला. त्याचा रुबाब आयाळीमध्येच होता. ती तर गेली होती. आता खोटी आयाळही लावता येणार नव्हती. सिंह रागाने गुरगुरत गाढवाच्या नावाने बोटं मोडत बसला. इकडे तंबूत उशीरा आल्यामुळे गाढवाला सैनिकांकडून भरपूर चोप मिळाला. त्याच्या नसत्या उठाठेवींची त्याला चांगलीच अद्वल घडली.

खाली दिलेल्या शब्दांचा वाक्यात उपयोग कर.

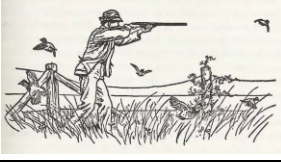
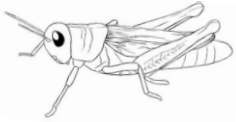

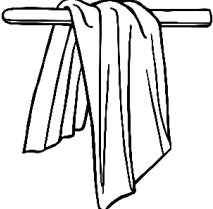

तंबूकडे

झाडावरून

गुरगुरत

अद्वल

खाली दिलेल्या चित्रांना नावे दे.

दिनांक : ____ / ____ / ____

तुम्ही 10 मिनिटांमध्ये किती शब्द अचूक लिहू शकता ?

10 मिनिटांचा वेळ लाव आणि येथे शक्य तितके शब्द लिहिण्याचा सराव कर.

+91 80 26629890 📞

info@sikshana.org @

www.sikshana.org 🌐

41, K. R. Road, Basavangudi 📍
Bengaluru – 560004, Karnataka